

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: O. Kuljk, Brantwijk 76, Amstelveen

Opgericht 1 januari 1881

De „Margriet” - Serie van prof. Tenhaeff BEZWAREN BLIJVEN BESTAAN

OOK NA DE TWEEDE AF-
LEVERING moeten wij onze
ernstige bezwaren handhaven
tegen de artikelenreeks van prof.
dr. W. H. C. Tenhaeff in het
damesweekblad „Margriet”.

De bijzonder hoogleraar aan de
Utrechtse universiteit toont zich
in zijn artikelen een onverbloemd
voorstander van het toekennen
van een bevoegdheid tot het uit-
oefenen van de geneeskunst aan
wat hij noemt „bona fide” mag-
netiseurs.

Ziehier een beknopte samenvat-
ting van onze bezwaren:

1. **DE SCHRIJVER** verzuimt
te vermelden dat geen enkel
objectief wetenschappelijk on-
derzoek het bestaan of de
waarde van paranormale ver-
schijnselen (laat staan para-
normale geneeskunde) heeft
aangetoond.
2. **PROF. TENHAEFF** ver-
klaart niet hoe men kan vast-
stellen dat een magnetiseur
over paranormale geneeskracht
beschikt; noch kent hij de
methode om een „bona fide”
van een „mala fide” magneti-
seur te onderscheiden.
3. **MET HET GEZAG** van zijn
titel en functie — en niet met
doorslaggevende argumenten
— praat hij honderdduizenden
lezeressen vertrouwen in om
zich onder behandeling te
stellen van lieden, die vaak
het verschil tussen een lichte
verkoudheid en een ernstige
longaandoening niet kunnen
constateren.

4. **DE HOOGGELEERDE** arti-
kelenschrijver rept met geen
woord over de ellendige ge-
volgen die een bezoek aan on-
bevoegde genezers kan heb-
ben; tal van rechtszaken, die
in ons orgaan zijn behandeld,
leveren voldoende illustratie
van het gevaar en het levens-
gevaar der handopleggers.

5. **PROF. TENHAEFF** behan-
delt het vraagstuk van de
paranormale genezers met een
partijdigheid en een zwart-wit-
schildering, een wetenschaps-
man onwaardig; hij noemt pro-
minente namen die voor toe-
lating van „genezers” waren;
hun prominente tegenstanders
blijven ongenoemd. Prof. Ten-
haeff richt zijn kritiek liever
op de medicus dan op de „ge-
nezer”. (De medicus weet te
veel; hij is onzeker; hij dreigt
een dienaar te worden van de
techniek); prof. Tenhaeff wekt
ten onrechte de indruk als zou
het wetenschappelijk onder-
zoek in deze kwestie reeds een
positief resultaat ten gunste
van de „genezers” hebben af-
geworpen.

6. Het is te betreuren dat de
redactie van „Margriet” deze
brandende medische kwestie
heeft laten behandelen door
een leek op medisch gebied.
Men had in het belang van de
gezondheid van de lezeressen
en in het belang van de volks-
gezondheid in het algemeen
toch stellig een medisch com-
mentaar aan het betoog van
de Utrechtse parapsycholoog
Tenhaeff mogen toevoegen.

(zie verder pag. 2)

„EVIPAN” VERHUISD

EEN PSEUDO-TANDARTS, die zijn
opleiding had genoten in het bekende
Evipan-instituut in Rotterdam, is in
Oostburg danig aan de tand gevoeld,
zo meldt het Zeeuws Dagblad.

De politie van de Zeeuws-vlaamse ge-
meente heeft de 34-jarige tandenpeu-
teraar gedurende zes uur verhoord en
zijn instrumentarium in beslag geno-
men. Hij wordt verdacht van het on-
bevoegd uitoefenen van de tandheel-
kunde.

De man, die in mei 1960 naar Oostburg
was gekomen, had op een bord naast
zijn deur de woorden „Tandheelkundig
instituut” doen aanbrengen. Al vrij
gauw rezen van de zijde van de politie
echter verdenkingen tegen hem. Het
bleek dat hij zich geassocieerd had met
een Haagse tandarts.

Aan het licht kwam dat de Oostburger
geen enkele bevoegdheid bezat om de
tandheelkunde uit te oefenen. Zijn op-
leiding had hij genoten bij een bekend
tandheelkundig instituut in Rotterdam,
dat al meer met de politie in aanraking
is geweest. Het ging de politie in
Zeeuws-Vlaanderen erom hem op
heterdaad te betrappen. Op dat mo-
ment had in de stoel van de pseudo-
tandarts plaatsgenomen een Belgische
madame uit Woumen, een klein plaats-
je in de buurt van Dixmuiden. Er wer-
den maatregelen genomen waardoor
hij zijn praktijk niet meer kan uitoefe-
nen. De behandelkamer is verzegeld.

De man paste bij zijn praktijken het
systeem toe „Klaar terwijl u wacht”.

Op dezelfde dag werden de tanden en
kiezen getrokken en een nieuw gebit
gepast. De Oostburger schrok er ech-
ter niet voor terug voor zijn dienstver-
lening gepeperde bedragen te vragen.

Een uitgebreid onderzoek zal nu inge-
steld worden naar de verrichtingen van
de verdachte, welk onderzoek naar alle
waarschijnlijkheid geruime tijd in be-
slag zal nemen. Daarbij zullen ook
patiënten ingeschakeld worden. De
patiënten kwamen uit alle richtingen,
voornamelijk uit België.

De parapsycholoog Tenhaeff vertelt verder

UIT- EN TEGENSPRAKEN VAN DE PROFESSOR

NU WIJ HET GEHELE OEUVRE van prof. dr. W. H. C. Tenhaeff, voorzover dat is neergelegd in het damesweekblad „Margriet”, kunnen overzien, moeten wij tot de conclusie komen, dat het onderwerp „paranormale genezers” tot enkele wonderlijke uitspraken en in sommige gevallen vermakelijke tegenspraken heeft geleid.

Het is ondoenlijk de artikelen van prof. Tenhaeff over de paranormale genezers volledig over te nemen: de parapsychologie moet blijkbaar bij het el worden beschreven. Wij zullen hieronder moeten volstaan met een bloemlezing van de meest opvallende uit- of tegenspraken.

Medisch?

„ER WORDT al gauw gezegd: Hoe kan iemand die geen arts is een oordeel vellen in medische kwesties? Die vraag is juist. Ik heb mij daarom altijd buiten het medische terrein gehouden. Ik bemoeide mij nooit met medische kwesties.”

Maar in een volgende aflevering:

„De moderne geneeskunde leert, dat bij elke ziekte de genezing ten slotte plaats vindt door de natuurlijke geneeskracht van het lichaam. In zeker opzicht kunnen wij dus zeggen, dat elke genezing een zelfgenezing is. De arts wakkert de zelfgenezing aan. Hij dient medicamenten toe, die de geneeskracht stimuleren. Door een operatie verhelpt hij iets, dat een beletsel vormt voor de werking van de natuurlijke geneeskracht. Dit alles behoort uitsluitend tot het medische beroep, de genezer kan en mag het niet. De genezer kan echter de natuurlijke geneeskracht van een patiënt tot werkzaamheid prikkelen door de zielskracht van die patiënt te beïnvloeden. De arts kan dat ook, maar wij hebben gezien dat de omstandigheden van onze tijd hem hierin ernstig belemmeren.”

ONZE VRAAG: wie bemoeit zich hier met medische kwesties, professor?

Wetenschap

OVER HET wetenschappelijk onderzoek:

„Op grond van de onderzoeken van de stichting ter bestudering van het vraagstuk van de paranormale geneeskunde en haar maatschappelijke betekenis en van de Duitse professor Bender luidt onze gezamenlijke mening dat

PARANORMALE HUMOR

TOT DE GRAPJES die prof. Tenhaeff fijntjes lanceert in zijn artikelen-serie in „Margriet” behoort het volgende:

In het Franse woordenboek staat achter het woord „genezer” (guérisseur) als omschrijving: „hij, die geneest”.

Achter „arts” (médecin) staat: „hij die er naar streeft te genezen”. Reuze leuk, zo’n mopje, waaruit opnieuw de gevolgtrekking valt te maken dat die „genezers” toch zo gek niet zijn. Is dit nu paranormale humor? Wanneer komt er eens paranormale zelfspot?

er genezers zijn die inderdaad in bepaalde gevallen een heilzame invloed op sommige patiënten vermogen uit te oefenen. Ik wijs er op, dat verbetering in de toestand nog geen genezing betekent. Of de genezer ook in sommige gevallen een volledige genezing tot stand kan brengen, staat nog niet vast. Er zijn echter tekenen, die er op duiden dat dit niet tot de onmogelijkheden behoort.”

Wij tekenen hierbij aan dat de Nederlandse stichting nog geen rapport heeft gepubliceerd. Maar dat is een kleinigheid. Belangrijker is de vraag welke tekenen er op wijzen dat paranormale genezers wellicht ook genezen kunnen. Professor Tenhaeff noemt ze niet! En nog veelzeggender is de glibberige, ongrijpbare betoogtrant van de hooggeleerde „Margriet”-medewerker. O, neen, hij beweert niets. Maar welke

„Margriet”-lezeres durft nog te twijfelen aan de geneeskracht van de paranormale genezer?

Gelukkig?

IS DAT wel zo gelukkig?

„Uit een in 1955 ingesteld onderzoek bleek dat 24 percent van de Utrechtse bevolking wel eens zijn toevlucht neemt tot de wettelijk onbevoegde genezers. Het was echter gelukkig slechts een uitzondering als iemand zich uitsluitend tot de onbevoegde genezer wendde, want 98½ percent bleef tevens de arts consulteren.”

Stellen we de bevolking van Utrecht op 250.000 zielen, dan bezochten 60.000 Utrechtenaren een kwakzalver. Van deze „patiënten” keerde 1½ percent de erkende, bevoegde geneeskunde de rug toe. Dat is volgens deze berekening nog altijd een groep van 900 Utrechtenaren. Vindt prof. Tenhaeff het gelukkig dat in zijn omgeving bijna 1000 zieke mensen rondlopen, die geen geneeskundige verzorging hebben, maar overgeleverd zijn aan de twijfelachtige magische eigenschappen van langharige gezondstrijkers?

Wij vinden het verschrikkelijk! Vooral voor de patiënten, onder wie zich mensen kunnen bevinden wier kwalen wellicht door eerder medisch ingrijpen genezen hadden kunnen worden. Ook voor de omgeving van deze Utrechtenaren is deze toestand onhoudbaar. De handopleggers kunnen geen epidemi-sche ziekten vaststellen.

Wie sprak hier van gelukkig?

Over artsen

PROF. TENHAEFF over artsen:

„De patiënt denkt er dan bij: „De dokter wil niet erkennen dat hij in dit geval wordt overtroffen door de genezer.”

„Veel artsen hebben een zo grote fondspraktijk, dat zij vaak niet meer in staat zijn hun persoonlijkheid in het genezingsproces te doen gelden.”

„De moderne artsen hebben aan dit alles ingeboet” (bedoeld worden eigenschappen als magiër, vaderlijk prestige en zelfvertrouwen).

„Men ontmoet heel wat huisartsen die wel eens een gunstige ervaring met een genezer hebben opgedaan en die op

Uit- en tegenspraken prof. Tenhaeff

(vervolg van pag. 2)

deze grond niet geheel afwijzend tegenover hem staan. Zij erkennen dat sommige genezers wel eens een heilzame invloed op bepaalde patiënten kunnen uitoefenen."

Onze vraag is nu: wat denken de artsen over deze parapsycholoog?

* * *

Hoogstandjes

HOOGGELEERDE hoogstandjes:

"Het kan zijn dat de paragnost in telepathische relatie treedt met de arts, die

de patiënt behandelt en dat hij op deze wijze de juiste diagnose aan de arts ontleent. Dit is dan stellig een prestatie, die uit het oogpunt van telepathie interessant is, maar die ten onrechte de mening wekt, dat deze paragnost de gave zou bezitten om zelf en rechtstreeks een diagnose te stellen."

Vraagje: aan wie betaalt in dit geval de patiënt het honorarium?

"Er zijn echter ook gevallen waarin genezers, die paragnosten waren, indrukken kregen betreffende de ziekten, waaraan patiënten leden. Indrukken die behandelende artsen hielpen om een juiste diagnose te stellen.

Deze gevallen doen zich zelden voor, maar het is onjuist om te zeggen dat zij zich nooit voordoen. In het algemeen wordt de diagnostische waarde van deze genezers sterk overschat. Maar omgekeerd moeten wij het gevaar vermijden, dat het kind met het waswater wordt weggegooid."

Ons commentaar: Opnieuw een glibberige manier om te zeggen: als er maar één paragnost één keer een juiste diagnose stelt, moeten we alle zich noemende magnetiseurs de kans geven alle mogelijke ziekten te kunnen behandelen.

* * *

Verantwoord?

"Paranormale geneeskunst is een heel précair onderwerp, dat wij met de grootste voorzichtigheid en objectiviteit moeten behandelen."

Uiteindelijk beaamt prof. Tenhaeff de conclusie dat hij de paranormale genezers reeds nu onder bepaalde omstandigheden in het genezingsproces wil inschakelen.

Voorzichtigheidshalve had hij deze wensdroom moeten inslikken in de wetenschap dat deze uitspraak misbruikt zal worden door vele charlatans.

Objectiviteit had prof. Tenhaeff moeten gebieden een wetenschappelijk onderzoek over deze kwestie volledig af te wachten.

Wij achten deze artikelenserie niet goed verantwoord!

REDACTIE:

Medisch redacteur:

dr R. E. Wierenga, arts, Barchem

Pharm. redacteur:

J. E. Bulters, apotheker, Zwolle

VAN DE VOORZITTER:

Gediplomeerd

HET EINDE van het vacantiereces heeft zich duidelijk aangekondigd in de advertentie-kolommen van dag-, week- en maandbladen.

Allerlei „Instituten" en „Academies" melden de aanvang van hun nieuwe „cursussen" voor opleiding tot CHIROPODIST(E). Ter verduidelijking van wat hieronder wordt verstaan wordt er voor het geëerde publiek — al dan niet tussen haakjes — aan toegevoegd, dat het gaat om: pedicure en algehele voetverzorging.

Om een en ander nog aanlokkelijker te maken heet het verder:

Lessen in de avonduren; praktische opleiding in drukke polikliniek. Het beroep is geschikt voor dames en heren, die zich deze winter een zelfstandige positie of goede bijverdienste willen verwerven; geen afzonderlijke schoolopleiding noodzakelijk; ook voor oudere personen; examen met diploma door arts.

Al dit fraais geldt voor een „opleiding" van 3 tot 8 maanden, waarna de geslaagde cursist zich vestigt en zijn (haar) diensten per advertentie aankondigt onder het motto: medisch gediplomeerd. (sic).

Er zijn er bij, die tevens ijskoud aankondigen: alle voeteuvels worden op wetenschappelijke basis en met de modernste apparatuur behandeld. Ook aan huis te ontbieden.

De voorzitter van één van de belangenverenigingen merkte tijdens een gesprek met de pers spijtig op, dat in Nederland duizenden slecht opgeleide beunhazen opereren.

Wat te denken van die artsen, die door in een paar lessen de anatomie en physiologie te doceren, dit soort opleidingen niet alleen in stand houden, maar er bovendien nog een — zeer ongewenst — cachet aan verlenen?

Voor een honorarium van luttele zilverlingen verbinden zij hun naam aan activiteiten, die uit een oogpunt van volksgezondheid als verderfelijk moeten worden beschouwd.

Droevig, maar desniettemin helaas waar.

A. P. N. DE GROOT.

LEZERS

over de kwestie TENHAEFF

Geachte Redactie,

Als jarenlang abonnee op Uw blad, wil ik mijn grote waardering uitspreken voor de wijze waarop U in Uw augustusnummer een ernstige waarschuwing laat horen aan de lezeressen van het weekblad „Margriet" aangaande de publicaties van Prof. Tenhaeff.

Sinds jaren lees ik met stijgende wrevel de publicaties van deze „Hooggeleerde" die op mij de indruk maakt met zijn professors-titel pers en publiek zand in de ogen te strooien. Zijn uitspraken en interviews zijn zo talrijk dat ik hier zo langzamerhand een heel archief van bezit. Met verbijstering heb ik mij afgevraagd hoe het mogelijk is dat hij zich hier professor mag noemen. Daarom vind ik het zo verblijdend dat U eindelijk deze beschermheer van de helaas zovele kwakzalvers in ons land, eens goed in het zonnetje zet.

Zou het langzamerhand niet de hoogste tijd worden, dat de hiervoor aangewezen instanties zich eens gaan bemoeien met de wijze waarop hier de zo hoog gewaardeerde titel van professor in discrediet gebracht wordt? In onze strijd tegen de kwakzalverij geldt m.i. als eerste eis dat het kwaad bij de wortel moet worden aangepakt, de takken vallen dan vanzelf wel af. Met hartelijke dank voor de plaatsing.

J. NOORD.

Medische ethiek is tegen „Evipan”

EEN MEDISCH Tuchtcollege heeft geruime tijd geleden, op grond van een door een Geneeskundige Inspecteur van de Volksgezondheid ingediende klacht, een arts de maatregel van schorsing voor de tijd van zes maanden opgelegd.

Tegen deze beslissing is de betrokkene in beroep gekomen bij een Gerechtshof, dat de beslissing van het Medisch Tuchtcollege vernietigde en, opnieuw rechtdoende, de arts schuldig oordeelde aan ondermijning van het vertrouwen in de stand der geneeskundigen en hem te dier zake de tuchtmaatregel van schorsing in de uitoefening van geneeskunst, gedurende de tijd van drie maanden oplegde.

Tegen deze beslissing heeft de arts beroep in cassatie ingesteld bij de Hoge Raad, die de door bedoeld Gerechtshof gegeven beslissing vernietigde en de zaak ter behandeling verwees naar het Gerechtshof te Amsterdam, dat een beslissing heeft genomen, welke thans in kracht van gewijsde is gegaan, en waarbij de arts schuldig wordt verklaard aan handelingen, die het vertrouwen in de stand der geneeskundigen ondermijnen en

Bureau Vereniging

HET BUREAU van de Vereniging tegen Kwakzalverij is gevestigd ten huize van de directeur, de heer D. H. van den Bosch, „Groot Schuttershoef”, Arnhemseweg 10, Leusden post Amersfoort.

Aan dit bureau zijn alle inlichtingen omtrent de vereniging en de kwakzalverijbestrijding verkrijgbaar.

Directeur Van den Bosch is gaarne bereid verzoeken tot het houden van lezingen over de kwakzalverij te behandelen.

waarvoor hem deswege de maatregel van schorsing in de uitoefening der geneeskunst voor zes maanden is opgelegd, zo meldt „Medisch Contact”.

Uit deze in kracht van gewijsde gegane beslissing blijkt, dat de betrokken arts ondanks waarschuwing van de Geneeskundige Inspectie is voortgegaan werkzaam te zijn in een (tandheelkundige) inrichting, welke als zodanig in strijd met de ethiek moest worden geacht, zowel vanwege de soort van deze inrichting als het feit, dat de arts daarin in voor zijn onafhankelijk medisch handelen ontoelaatbaar nauwe betrekkingen stond tot de tot het houden van deze inrichting onbevoegde eigenares.

Het Amsterdamse Gerechtshof neemt in zijn beslissing de voor het andere Gerechtshof gegeven getuigenverklaringen over, waaruit het acht komen vast te staan, dat de manier waarop en de omstandigheden waaronder de arts Evipan-injecties toediende, uit medisch-ethisch oogpunt onverantwoord was en dat de arts in sommige gevallen ook is overgegaan tot het trekken van tanden en kiezen.

In zijn overwegingen tot de beslissing, waarbij de arts de maatregel van schorsing van uitoefening der geneeskunst voor de tijd van zes maanden is opgelegd, komt het Amsterdamse Gerechtshof tot de slotsom, dat de arts, zowel door geregeld als arts praktijk uit te oefenen in een tandheelkundige inrichting, die voor de daarin door hem uitgeoefende praktijk onvoldoende is geoutilleerd, terwijl hij bovendien in strijd handelde met de wet op de tandheelkundige inrichtingen, alsook door aldaar bij de behandeling van zijn patiënten op medisch niet te verantwoorden wijze te werk is gegaan en daarenboven behoorlijke nabehandeling verwaarloosde, zich bij herhaling heeft schuldig gemaakt aan handelingen, die, als zijnde daartoe

OPROEP

van onze

Penningmeester

BEGIN AUGUSTUS heeft de penningmeester een schrijven gericht tot alle leden, die hun contributie over 1961 nog niet hadden voldaan.

Het resultaat is, dat er nog slechts ENKELEN zijn, die vergaten hun contributie te gireren.

De penningmeester verzoekt hen vriendelijk deze achterstallige contributie alsnog per giro over te maken.

Dit voorkomt het disponeren per postkwitantie, dat bovendien extra kosten met zich brengt. Door te gireren bespaart U de penningmeester bovendien extra werk.

De contributie bedraagt f 7,50 per jaar, voor studenten, verpleegsters, kraamverzorgsters, arts-, tandarts- en apothekersassistenten f 2,50.

De gironummers van de vereniging tegen de Kwakzalverij zijn: postgiro 32237 en gemeentegiro K 1672.

door hun aard geschikt, het vertrouwen in de stand der geneeskundigen ondermijnen.

Het Hof overwoog ook nog, dat vorenbedoelde handelingen van zeer ernstige aard zijn en voor het bepalen van de termijn van schorsing in aanmerking moet worden genomen, dat de betrokken arts reeds tweemaal wegens zijn werkzaamheden in, althans in betrekking tot tandheelkundige inrichtingen, een tuchtmaatregel was opgelegd.

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam, Vice-voorzitter; Mevr. A. Burbach-van der Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, Secretaris; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mej. E. H. Hengeveld, Arts te Zwolle; Dr. H. H. Funke, Arts te Amsterdam; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; Dr. H. H. Scholten, Dierenarts, Veterinair Inspecteur van de Volksgezondheid te Haarlem; H. Dijkstra, Oud-Commiss. van Politie te Amsterdam; A. Verschuur, Arts te Amsterdam; Mr. J. D. van den Berg, Rechter te Arnhem; Mr. G. C. M. van Nijntzen te Voorburg, Referendaris bij het Ministerie van Justitie; Dr. J. H. Ligterink, Arts en Apotheker te Amsterdam; Dr. R. E. Wierenga, Arts te Barchem en J. E. Buiter, Apotheker te Zwolle.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Mevr. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam - Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50

Administratie Maandblad:

Mevr. A. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, tel. 02959 - 19114.